

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΙΝΔΙΑΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

Φίλε κ. Σκόκε,

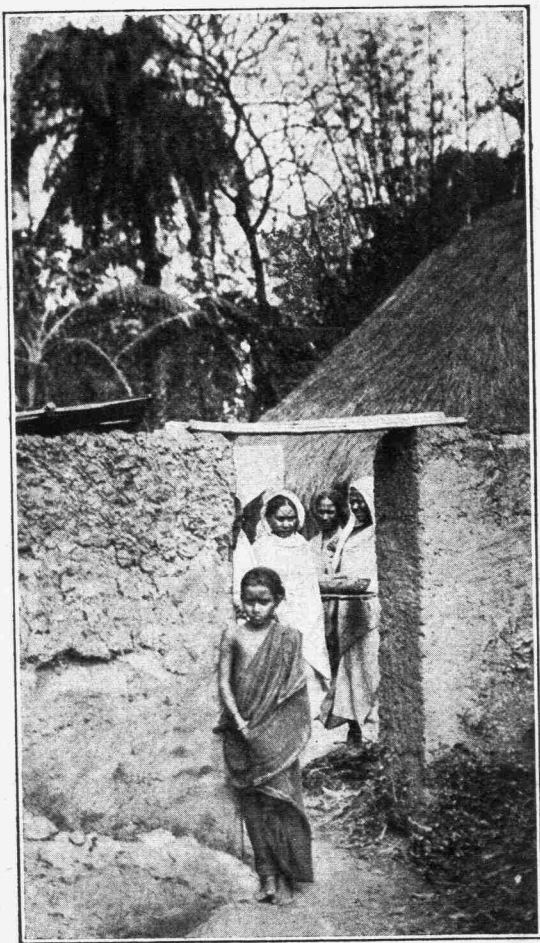
Έχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ ζητᾶτε πάλε φωτογραφίες μου γιὰ τὸ *Ἡμερολόγιό* σας. Θὰ ἐδίσταζα νὰ σᾶς στείλω ἂ δὲν εἶχα δὴ τί καλὰ ποῦ τὰ καταφέρατε στὸν τελευταῖό σας τόμο. Σὲ μιὰ μικρὴ φωτογραφία τὸ πᾶν εἶναι ἡ ἔκφραση καὶ αὐτὴν τὴν κάνουνε μερικὲς πολὺ λεπτὲς γραμμὲς ποῦ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ μεταφερθοῦνε σὲ πλάκα (cliché). Πέρσι ὁ καλλιτέχνης σας δούλεψε πολὺ καλὰ σ' αὐτὸ κ' ἐλπίζω πῶς καὶ φέτος θὰ δείξῃ πῶς ἀξίζει τὸν ἔπαινο ποῦ τοῦ κάνω.

Οἱ φωτογραφίες ποῦ σᾶς στέλνω φέτος δὲν εἶναι μόνον Ἰνδιάνικες, εἶναι κ' Ἑλληνικὲς. Ἄ δὲ μοῦ λέγατε νὰ σᾶς στείλω κ' Ἰνδιάνικες, θὰ σᾶς ἔστελνα μόνον Ἑλληνικὲς. Ὅχι γιατί νομίζω πῶς εἶναι οἱ πιὸ πετυχημένες, μὰ γιατί αὐτὲς μοῦ εἶναι οἱ πιὸ ἀγαπητὲς. Μοῦ θυμίζουνε τόσα ὠραῖα μέρη καὶ τόσες καλὲς μέρες ποῦ πέρασα αὐτοῦ πέρσι.

*
* *

Ἄρ. 1. Εἶναι μιὰ Ἰνδιάνικη οἰκογένεια ὅξω ἀπὸ τὸ σπιτάκι της. Οἱ καλύβες εἶναι χαμηλὲς χτισμένες ἀπὸ καλάμια καὶ λάσπη καὶ στὸ πλάγι ἔχουν ἓνα μικρὸ χώρισμα γιὰ τὰ ζῶα. Αὐτὰ ὅμως πιὸ συχνὰ εἶναι μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πολλὲς φορὲς βλέπετε τὸ κεφάλι ἑνὸς βωδιοῦ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς καλύβας μαζὺ μ' ἓνα παιδάκι. Οἱ καλύβες ποῦ εἶναι στοὺς κεντρικοὺς δρόμους δὲν πᾶνε πίσω, γιατί βέβαια ἐκεῖ οἱ ἀνθρώποι δὲν εἶναι περισσότερο ξευγενισμένοι, καὶ τὰ βώδια καὶ τὰ γίδια καὶ τὰ ὀρνίθια τριγυρνοῦνε ὅλη τὴ μέρα στοὺς δρόμους. Οἱ Ἰνδιάνοι, ἐπειδὴ πιστεύουνε στὴ μεταψύχωση, λατρεύουνε τὰ ζῶα, κ' ἡ ἀγάπη τους αὐτὴ φτάνει καμμιὰ φορὰ σὲ ἀνοησία. Θυμᾶμαι μιὰ φορὰ οἱ ποντικοὶ εἶχαν ἀφανίσει τὸ κελάρι μου. Ἐπῆρα μιὰ παγίδα κ' ἔπιασα ἓνα σωρό. Μοῦ φαίνονταν ὅμως περίεργο ποῦ δὲν εἶχαν τελειωμό. Ἡ ἀπορία μου λύθηκε μιὰ μέρα ποῦ εἶδα τὸ δούλο μου τί ἔκανε τοὺς πιασμένους ποντικούς. Βγῆκε στὴν πόρτα τῆς κάμαράς μου ποῦ ἔβλεπε στὴν αὐλή, ἀνοίξε τὴν παγίδα καὶ ὁ ποντικὸς φυσικὰ ξαναγύρισε.

Μολονότι ζῶα καὶ ἀνθρώποι ζοῦνε σχεδὸν μαζὺ, οἱ καλύβες εἶναι παστρικὲς κι' αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ πολὺ καθαροί. Κάνουνε μπά-

Ἀριθ. 1.—Οἰκογένεια Ἰνδῶν.

νιο δυὸ καὶ τρεῖς φορές τὴ μέρα στὸν ποταμὸ ἢ καὶ σὲ λιμνίτσες τεχνητὰς ποῦ κανεῖς ἐδῶ συχνὰ ἀπαντᾷ.

*
* *

Μιά μικρὴ τέτοια λίμνη δείχνει ὁ ἀρ. 2 — χαριτωμένη τοποθεσία. Στὸ βάθος καλαμιές, μπανανιές, καρυδιές, καὶ κάθε λογῆς

Ἀριθ. 2.— Μικρὰ δεινδρόφυτος λίμνη ἐν Ἰνδία.

τροπικὰ δένδρα. Τὰ καλυβάκια κοντὰ στὴ λίμνη κι' ἔπειτα τὸ μαγικὸ κατρέφτισμα στὰ νερά της, ὅλης τῆς γύρω ὁμορφιάς.

Τὰ δέντρα σ' αὐτὸν τὸν τόπο εἶναι κάτι ἑκτακτό. Ἄλλα μικρὰ φουντωτά, ἄλλα πελώρια — ὅλα γεμάτα τὸν περισσότερο καιρὸ ἀπὸ λουλούδια ὅλων τῶν εἰδῶν, κόκκινα, ἄσπρα, κίτρινα, με περίεργα σκῆματα καὶ με μυρουδιὰ ποῦ μεθάει. Μὰ καὶ τὰ

φύλλα δὲν πᾶνε πίσω. Μὲ χρώματα ζωηρά, πολλὰ μὲ δυὸ καὶ τριῶν λογιῶνε χρώματα, λαμπυρίζουνε στὶς ζωηρὲς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, καὶ δεντρᾶκια πλουμισμένα μὲ τέτοια φύλλα μοιάζουνε σὰ φανταστικά μπουκέτα σκορπισμένα δῶ καὶ κεῖ.

Κι' ὅπου εἶναι ἓνα μέρος γῆς ἀνοιχτὸ χωρὶς δέντρα, ἐκεῖ εἶναι φυτεῖα σταριοῦ, καλαμποκιοῦ ἢ καὶ ἄλλο ἀπὸ τὰ πολλὰ χαρίσματα ποῦ δίνει ὁ πλούσιος αὐτὸς τόπος στὴν ἀνθρωπότητα. Οἱ Ἴνδοι δὲν ἀφίνουν οὔτε μιὰ γωνιά γῆς ἀκαλλιέργητη καὶ οἱ γυναῖκες τοὺς δουλεύουνε κι' αὐτὲς μαζὺ γιὰ νὰ κερδίσουν τὴ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ τους. Τὰ παιδιὰ τοὺς τρέχουν θεόγυμνα στὸν ἥλιο καὶ παίζουνε μὲ τὰ γίδια τοὺς ἢ τὰ κοκκαλιάρικα σκυλιά τοὺς ἢ πετοῦνε στὸν ἀέρα ἓνα κομματάκι χαρτὶ ποῦ ὑποτίθεται νὰ εἶναι ἀετός.

*
* *

Ὁ ἀρ. 3 εἶναι τὸ Taj - Mahal. Βρίσκεται στὴν Agra, ἓνα μέρος ποῦ εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλον τὸν κόσμον γιὰ τοὺς παλιούς του ναούς. Τὸ Taj - Mahal εἶναι μανσωλεῖο ποῦ ἔχτισεν ὁ αὐτοκράτορας Shah Tahan τὸ 1630 ὅταν πέθανε ἡ γυναῖκά του Mumtaza Mahal. Εἶναι χτισμένο ἀπὸ ὠραιότατο ἄσπρο μάρμαρο κ' ἔχει τέσσερα πυργᾶκια στὶς γωνιές. Τὸ μανσωλεῖο εἶναι χτισμένο σὲ βάση μαρμάρινη κ' ἔτσι φαίνεται ἀκόμα μεγαλοπρεπέστερο. Εἶχα τὴν τύχη νὰ τὸ δῶ τὴ νύχτα μὲ τὸ φῶς ὠραίου φεγγαριοῦ. Ὁ Ἰνδικὸς ἥλιος κουράζει τὸ μάτι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀντικρύζει ἓνα τέτοιο κάτασπρον ὄγκο. Τὸ φῶς ὅμως τοῦ φεγγαριοῦ ἀφίνει τὸ μάτι νὰ θαυμάσῃ καλὰ κάτω ἀπὸ τὶς ὀλόχρυσες ἀχτίδες τοῦ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ἀναλογίας τοῦ θαυμάσιου αὐτοῦ ναοῦ. Τὸ ὠραιότερο θέαμα σ' αὐτὸ τὸ εἶδος ποῦ εἶδα ποτέ, εἶναι ἡ Ἀκρόπολή μας μὲ φεγγάρι τοῦ Ἀπρίλη, ποῦ λὲς καὶ τὴν εἶχε ντυμένη μὲ κατάχρυσο πουνκάμισο ποῦ ἄφινε δῶ καὶ κεῖ δειλὰ νὰ ξεπροβάλουν τ' ἀριστουργήματά της. Βεβαίωτατα δεῦτερο ἔρχεται τὸ Taj - Mahal.

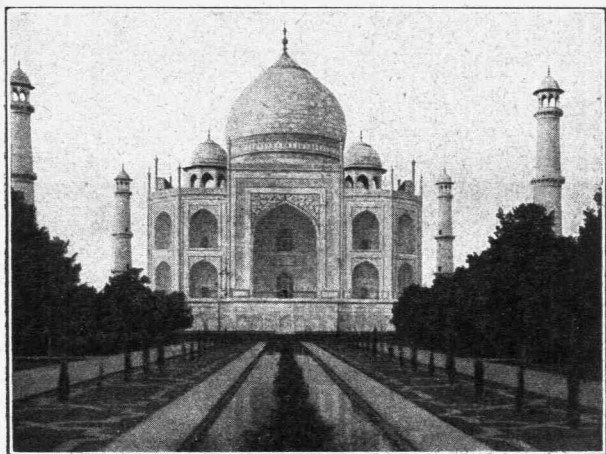
Ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ ναοῦ εἶναι σκαλισμένο μὲ τὴν κομψότερη Ἰνδιάνικη τέχνη καὶ τὸ φῶς μπαίνει στὸ ἐσωτερικὸ μόνον ἀπ' αὐτὰ τὰ σκαλίσματα. Λέξεις δὲ μποροῦνε νὰ ποῦν τὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ μανσωλείου μὲ τὸ τρεμουλιαστὸ αὐτὸ φῶς. Στὴ μέση εἶναι ὁ τάφος στολισμένος μὲ πολύτιμα πετραδάκια.

Γιὰ νὰ χτιστῇ τὸ Taj - Mahal χρειάστηκαν 20 χρόνια καὶ πάνω ἀπὸ 20,000 ἄνθρωποι δούλεψαν γιὰ νὰ τὸ τελειώσουν.

*
* *

Τώρα ἔρχομαι στὶς Ἑλληνικὲς φωτογραφίες. Ἀλλὰ πρὶν κάμω τὸ τόσο μεγάλο πῆδημα ἄς σᾶς πῶ καὶ κάτι γιὰ τὸ ταξίδι αὐτό. Ἀπὸ τὴ Βομβάη, ὅπου εἶναι ὁ συντομώτερος δρόμος, ὡς τὸ

Πορτσαϊδ πέρνει 9 - 11 μέρες, μὲ μιὰ μόνο στάση μιᾶς ὥρας στὸ Ἄδεν. Τὰ πλοῖα εἶναι μεγάλα καὶ ἀναπαυτικά. Στὸ τελευταῖό μου ταξίδι ἦταν 450 ἐπιβάτες πρώτης καὶ δευτέρας θέσεως. Ὁ καιρὸς, τὸν χειμῶνα προπάντων, εἶναι ὡραῖος. Τὰ πλοῖα ἔχουν τρία καὶ τέσσερα καταστρώματα τὸ ἓνα πάνω ἀπὸ τ' ἄλλο. Τὸ ἀπάνω εἶναι πολὺ μεγάλο, καὶ κεῖ παίζουνε κάθε λογῆς παιχνίδια, ὡς καὶ κρίκετ ἀκόμα στὸ ὁποῖο λαμβάνουν μέρος καὶ κυρίες. Τὸ βράδυ συχνὰ χορεύουν ἢ δίνουν κοντσέρτα. Ὁλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος ποῦ τὴν πρώτη ἡμέρα ἦσαν ξένοι μεταξὺ τους, ἔπειτα ἀπὸ λίγες ὥρες γίνονται φίλοι καὶ δὲν κοιτάζουν ἄλλο παρὰ πῶς νὰ γλεντήσουν καλλίτερα. Πολλὲς φορὲς γίνονται κ' ἐρωτικά εἰδυλ-

Ἀριθ. 3.— Τὸ Taj - Mahal — ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἰνδιῶν.

λια. Ἄνθρωποι ποῦ ξεκίνησαν ἀνύπαντροι, φτάνουνε στὸ ἄλλο μέρος ἀρραβωνιασμένοι. Καὶ ὄχι μόνον αὐτό. Ἄκουσα ἀπὸ ἓνα ἐπιβάτη πῶς ἓνα κορίτσι, φυσικὰ Ἑγγλέζα, ἔρχονταν ἐδῶ νὰ παντρευτῇ τὸν ἀρραβωνιαστικό της. Στὸ ταξίδι τὰ ἔφτιαξε μ' ἓναν ἄλλο, καὶ ὁ καυμένος ὁ ἀρραβωνιαστικός ποῦ ἔτρεξε νὰ ὑποδεχτῇ τὴ νύφη, φαντάζεστε τὸ κακό του ὅταν εἶδε τὴν ἀγαπημένη του μὲ ἄλλον. . . . ἀρραβωνιαστικό!!

*
*
*

Ἡ Ἑλλὰς μὲ τὶς ὡραῖες τοποθεσίες της, μὲ τὶς λεπτὲς γραμμές τῶ βουνῶνέ της, εἶναι ἐξαίσιος τόπος γιὰ φωτογραφίες.

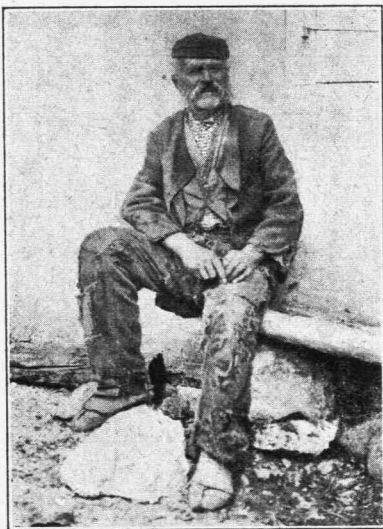
Χρειάζεται ὅμως προσοχή στὸ φῶς γιατί ἀλλάζει πολὺ γρήγορα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πάγη κανεὶς μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ πάρῃ ὠραίους τύπους. Οἱ δρόμοι της, καθένas μ' ἓνα βουνό

Ἀριθ. 6.— Χωρική παιδίσκη ἐν Ἰθώμῃ τῆς Μεσσηνίας.

πίσω, εἶναι μιὰ ζουγραφιά. Ἡ ἱστορική συνοικία τῆς Πλάκας μὲ τραβᾷ περισσότερο. Κάθε βῆμα ποῦ ἔκανα ἤθελα νὰ σταματήσω νὰ πάρω κα̑τι. Κάθε γωνία σοκαριοῦ, μ' ἓνα μανόβικο ἢ καφε-

νείο καὶ στὸ βάθος ἓνα κομμάτι Ἀκρόπολη ἢ Ὑμηττό, ἦταν μιὰ ζουγραφιά μὲ δύναμη κ' ἔκφραση ποῦ βρῖσκει κανεῖς μόνο στὰ Ἰταλικά σκίτσα, ὅπου βέβαια καὶ ἡ φαντασία δουλεύει κάμποσο. Ἡ ὁδὸς Κυδαθηναίων νομίζω πῶς εἶναι ὁ καλλίτερος δρόμος. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σωτῆρα, ἀλλὰ προπάντων ἀπὸ τὸν Ἀστυνομικὸ σταθμό, εἶναι θησαυρὸς μονάχος. Ὁ ἀρ. 4 εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς πολλὰς φωτογραφίες ποῦ πῆρα σ' αὐτὸν τὸ δρόμο. Δὲν εἶναι βέβαια τέλεια, δείχνει ὅμως καλὰ τί μπορεῖ νὰ κατορθώσῃ

Ἀριθ. 7.— Χωρικὸς Κεφαλληνίας.

κανεῖς μὲ λιγάκι ὑπομονή. Πρέπει νὰ πῶ πῶς στὴν ἀρχὴ βρῆκα τὸ μπελᾶ μου ὅχι μόνο μὲ τὰ μαγκόπαιδα, μὰ καὶ μὲ τοὺς μεγάλους ἀκόμα. Ὁ Ρωμιὸς εἶναι περιέργος ἄνθρωπος, ἂν ἱκανοποιηθῇ ὅμως τὴν περιέργειά του, γίνεται περίφημος φίλος. Ἔτσι λοιπὸν ὅποιος ἤθελε νὰ δῇ τίς μηχανές μου, καλῶς νὰ ὀρίσῃ. Ἐνας κουτσαβάκης τόσο ἐνθουσιαστήκε ποῦ ἄναψε τὸ τσιγάρο ποῦ τοῦ ἔδωσα καὶ στάθηκε νὰ τὸν φωτογραφίσω.

*
* *

Ἀρ. 5. Εἶναι στὸ δρόμο τοῦ Λαφνιοῦ. Τὸ κάρρο κι' ὁ

συννεφιασμένος οὐρανὸς βοήθησαν πολὺ στὴν ἐπιτυχία τῆς φωτογραφίας.

*
**

Ἀρ. 6. Εἶναι ἓνα κοριτσάκι στὴν Ἰθώμῃ τῆς Μεσσηνίας. Μιά ὥραία ἐκδρομὴ ἀπὸ τὴς Καλάμες εἶναι στὸ μοναστήρι τοῦ Βούλκανου καὶ στὴν Ἰθώμῃ. Τὰ μέρη ποὺ περνᾷ κανεῖς εἶναι ὡραιότατα καὶ τὰ χωριουδάκια κοντὰ στὴν Ἰθώμῃ ἀληθινὲς ζουγραφίες. Αὐτὸ τὸ κοριτσάκι εἶναι ἓνας πολὺ ἐκφραστικὸς τύπος καὶ ἡ τύχη τοῦφερε νὰ πετύχῃ περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἐνόμιζα.

Τὸ ταξίδι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴς Καλάμες ἂν καὶ λιγάκι κουραστικό, εἶναι γραφικώτατο, καὶ θὰ ἤθελα νὰ εἶχα περισσότερο καιρὸ γιὰ νὰ θαυμάσω ἀπὸ κοντὰ τόσα ὥραϊα μέρη ποῦ ὁ σιδηρόδρομος τόσο γρήγορα πίσω του ἀφίνει. Ὁ δρόμος τῆς Σπάρτης μοῦ εἶπαν εἶναι ἀκόμα ὡραιότερος κ' ἐλπίζω γρήγορα νὰ πάγῃ καὶ κεῖ σιδηρόδρομος.

*
**

Ὁ ἀρ. 7 εἶναι ὁ ὁδηγός μου στὸ βουνὸ τῆς Κεφαλλονίας τὸν Αἶνο. Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ σᾶς δείξω καὶ τὰ ὥραϊα ἔλατα αὐτοῦ τοῦ βουνοῦ. Ἀλλὰ καὶ τί θὰ νοιώθατε; Τὸ ἐξαίσιον πράγμα κεῖ πάνω εἶναι ὁ ἀγέρας καὶ ἡ μυρουδιά τῶν ἐλάτων, καὶ σᾶς βεβαιῶ γι' αὐτὸ καὶ μόνο ἀξίζει ἓνα ταξιδάκι στὸ ὥραϊο νησί καὶ μιὰ ἐκδρομὴ ὡς ἐκεῖ πάνω.

Φέτος δὲ θὰ ἔχετε παράπονα γιὰ τὴ συντομία μου. Μοῦ φαίνεται μάλιστα πὼς σᾶς εἶπα περισσότερα κι' ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε.

Καλκούττα 8.7.05.

Πρόθυμος φίλος σας

K. ANNINOS

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πὼς δοκιμάζεται τὸ λινὸν ὕφασμα.

"Ἄς μὲ συγχωρήσουν οἱ ἔμποροι, ὅτι θὰ ἀποκαλύψω ἓν μικρὸν μυστικὸν τοῦ εἶδους των.

"Ὅσοι θέλουν νὰ ἐξακριβώσουν ἂν τὸ λινὸν ὕφασμα εἶνε πράγματι καθαρὸν λινὸν ἢ περιέχῃ καὶ βαμβάκι, ἃς καταφύγουν εἰς τὸ ἐξῆς ἀσφαλὲς μέσον. Κόπτετε ἓν μικρὸν τεμάχιον, τὸ ξεφτᾶτε εἰς τὰ ἄκρα, τὸ ἐμβαπτίζετε εἰς οἶνοπνευματώδη διάλυσιν κοραλλίνης, μετ' ὀλίγα λεπτά τὸ πλένετε εἰς διάλυσιν σόδας. Ἐὰν τὸ λινὸν περιέχῃ βαμβάκι, τότε ἡ λινὲς κλωστὲς γίνονται ῥοδόχροοι, τὸ δὲ βαμβάκι μένει λευκόν. Ἄν ἴδῃτε καὶ μίαν μόνον κλωστήν ἄσπρην, νὰ ἦσθε βέβαιοι ὅτι τὸ ὕφασμα εἶνε λινόβαμβакον.